

Ecologische vervolgonderzoeken Fliertseweg te Lunteren

November 2022
Maasarend, Praktisch in ecologie
In opdracht van:
Welmers Burg Stedenbouw

Ecologische vervolgonderzoeken Fliertseweg te Lunteren

Opdrachtgever:

Welmers Burg Stedenbouw
Spijksedijk 8
4207 GN Gorinchem
Contactpersoon:
Evita Hoogendoorn

Opdrachtnemer:

Maasarend, Praktisch in ecologie
Bakswaer 203
4941 LJ Raamsdonksveer
06-48270533
dennis@maasarend.nl
www.maasarend.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 2021-133
Datum: 3 november 2022

Auteurs:

Dennis Maas BSc

Iris van der Arend BSc

Inhoud

1.	Aanleiding, doel en werkwijze onderzoek	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Werkwijze onderzoek.....	4
2.	Projectgebied en voorgenomen ontwikkeling	5
3.	Resultaten	10
3.1	Huismus	10
3.2	Vleermuizen	11
3.2.1	Verblijfplaatsen	11
3.2.2	Foerageergebieden	11
3.2.3	Vliegroutes	11
3.3	Gelders Natuurnetwerk	12
3.3.1	Kernkwaliteiten	13
3.3.2	Ontwikkeldoelen.....	16
3.3.3	Natuurwaarden	17
4.	Conclusies en advies	18
4.1	Conclusies.....	18
4.2	Advies	19
4.3	Zorgplicht	19
	Literatuur	20
	Bijlage 1: Omstandigheden tijdens veldbezoeken	21

1. Aanleiding, doel en werkwijze onderzoek

In dit hoofdstuk worden de aanleiding, het doel en de werkwijze van het onderzoek omschreven.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om het projectgebied aan de Fliertseweg te Lunteren opnieuw in te richten en naast het bestaande Thomashuis en de groepsaccommodatie een herberg te realiseren.

In november 2021 is door Maasarend, Praktisch in ecologie een ecologische quickscan uitgevoerd om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde gebieden, beschermde soorten flora en fauna en beschermde houtopstanden. Tevens diende dit onderzoek om te toetsen of er bij een ruimtelijke ontwikkeling kans is op overtreding van de Wet natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017).

Vanuit deze quickscan is geconcludeerd dat nader soortspecifiek onderzoek nodig is naar:

- Huismus;
- Zomer- en paarverblijfplaatsen van vleermuizen in de oude ijsbaankantine;
- Effecten op de natuurwaarden binnen delen behorende tot het Gelders Natuurnetwerk (GNN).

Welmers Burg Stedenbouw heeft namens de initiatiefnemer aan Maasarend, Praktisch in ecologie gevraagd om de ecologische vervolgonderzoeken uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van deze ecologische vervolgonderzoeken is om de aan- of afwezigheid van beschermde soorten binnen het projectgebied aan te tonen en eventuele negatieve effecten van de ruimtelijke ingreep op deze soorten in kaart te brengen. Daarnaast wordt getoetst of de ruimtelijke ingreep negatieve effecten heeft op de aanwezige natuurwaarden binnen delen behorende tot het GNN. Voor ontwikkelingen in of direct grenzend aan het GNN geldt een “nee, tenzij” principe. Dit houdt in dat ontwikkelingen alleen plaats kunnen vinden, als er geen negatieve effecten op de huidige natuurwaarden ontstaan. Afhankelijk van de uitkomsten van de aanvullende onderzoeken kan worden vastgesteld of er bij de uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van een overtreding op de Wet natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017) en of er een ontheffing aangevraagd dient te worden bij het bevoegd gezag.

Onderzoeksvragen

Aan de hand van het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- *Maken Huismus en vleermuizen gebruik van het projectgebied?*
- *Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van Huismus en vleermuizen?*

- *Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de aanwezige natuurwaarden binnen het Gelders Natuurnetwerk?*
- *Is de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk vanuit de Wet natuurbescherming (2017)?*

1.3 Werkwijze onderzoek

De inventarisaties naar de aan-/afwezigheid van beschermde soorten en het functiegebruik van het projectgebied door deze soorten hebben plaatsgevonden op de volgende data:

- 23 april 2022: Huismus inventarisatie;
- 14 mei 2022: Huismus inventarisatie
- 19 mei 2022: Ochtendonderzoek vleermuizen;
- 9 juni 2022: Avondonderzoek vleermuizen;
- 4 juli 2022: Avondonderzoek vleermuizen;
- 22 augustus 2022: Paaronderzoek vleermuizen;
- 13 september 2022: Paaronderzoek vleermuizen.

De omstandigheden tijdens deze veldbezoeken, inclusief een korte samenvatting van de bevindingen tijdens het betreffende veldbezoek, zijn weergegeven in bijlage 1.

De inventarisaties naar Huismus zijn uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Hierbij zijn twee ochtendbezoeken uitgevoerd door een veldmedewerker ecologie van Maasarend.

De inventarisaties naar vleermuizen zijn uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). In de onderzoeksopzet is uitgegaan van de potentiële aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis. In totaal kwam het aantal bezoeken tijdens de kraamperiode (15 mei-15 juli) op één ochtendbezoek en twee avondbezoeken. Gedurende deze bezoeken is de aanwezigheid van en het functiegebruik door vleermuizen binnen het projectgebied geïnventariseerd. Het gehele onderzoeksgebied was door één persoon voldoende te overzien of te beluisteren met inachtneming van de vuistregel uit het vleermuisprotocol (als meer dan 25% niet te overzien is, dan volgende persoon inschakelen). Tijdens de kraamperiode is het projectgebied door een ecooloog van Maasarend onderzocht.

Tijdens de paarperiode (15 augustus – 1 oktober) zijn twee bezoeken afgelegd door een veldmedewerker van Maasarend.

Er is tijdens alle onderzoeken gebruik gemaakt van een batdetector van het type Pettersson Ultrasound Detector D240X. Tijdens de kraamperiode is er ook gebruik gemaakt van de batlogger Elekon M2.

2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied bevindt zich langs de Fliertseweg te Lunteren (Figuur 1). De locatie maakt deel uit van de gemeente Ede, in de provincie Gelderland.

Figuur 1 Locatie van het projectgebied.

Het projectgebied betreft het Thomashuis (Figuur 2) en groepsaccommodatie aan de zuidoostelijke zijde. Centraal gelegen ligt een grasland dat dienst heeft gedaan als natuurijsbaan (Figuur 3), met aan de zuidgrens een voormalige ijsbaankantine (Figuur 4). Aan de noordzijde zijn diverse bosschages gelegen (Figuur 3) en een graslandperceel met doodlopende sloten (Figuur 5). Aan de noordzijde loopt een wandelpad door de bosschages heen (Figuur 6).

De initiatiefnemer is voornemens om ten oosten van het bestaande Thomashuis en de groepsaccommodatie een herberg genaamd Herbergier met 17 wooneenheden te realiseren. Rondom de bebouwing zal parkeergelegenheid worden aangebracht. Ten behoeve van de realisatie van de Herbergier en bijbehorende parkeergelegenheid zal circa 1,3 are van de bosschage in de noordoostelijke hoek worden gerooid (Figuur 7).

De voormalige ijsbaankantine zal worden gesloopt. Ter plaatse van de voormalige natuurijsbaan en het graslandperceel aan de noordoostzijde worden laanbeplantingen, solitaire bomen, kruidenrijk grasland, een verlaging voor waterberging met waterpartij en watergangen om de doodlopende sloten met elkaar te verbinden gerealiseerd. In Figuur 9 en Figuur 11 zijn de huidige en de nieuwe situatie geschetst, met de benodigde ruimtelijke ingrepen.

Figuur 2 Het huidige Thomashuis, gezien vanuit westelijke richting.

Figuur 3 Grasland dat diende als voormalige natuurijsbaan, met achtergelegen bosschages, gezien vanuit de voormalige ijsbaankantine.

Figuur 4 Voormalige ijsbaankantine.

Figuur 5 Graslandperceel aan noordoostelijke zijde, begrensd door doodlopende sloten.

Figuur 6 Wandelpad door de bosschages heen, aan de noordzijde van het projectgebied.

Figuur 7 Te rooien bosschage ten behoeve van realisatie Herbergier en parkeergelegenheid.

Figuur 8 Bestaande situatie. (Welmers Burg Stedenbouw, 2021)

Figuur 9 Inrichtingsplan Flertseweg. (Welmers Burg Stedenbouw, 2021)

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd van het aanvullend onderzoek per soort of soortgroep.

3.1 Huismus

De Huismusinventarisaties hebben plaatsgevonden op 23 april en 14 mei 2022. Beide bezoeken zijn gestart een uur na zonsopkomst en kenden een duur van twee uur. Gedurende het eerste uur is het projectgebied geïnventariseerd op activiteiten van Huismus. Hierbij is gelet op de aanwezigheid van:

- Nestlocaties of territorium indicierend gedrag;
- Foerageergebieden;
- Drinkplaatsen;
- Zandbaden;
- Essentieel groen voor schuilgelegenheid of sociale interactie.

Bij afwezigheid van Huismus binnen het projectgebied is gedurende het tweede uur de omgeving afgezocht op de dichtstbijzijnde populatie van Huismus.

Huismus is niet aangetroffen binnen het projectgebied zelf. De dichtstbijzijnde activiteiten van Huismus zijn waargenomen bij de woning met adres Fliertseweg 9 en de woning met adres Fliertseweg 14 (Figuur 10).

Figuur 10 Belangrijke elementen voor Huismus, vastgesteld gedurende de inventarisaties.

Er zijn in totaal drie nestlocaties van Huismus aangetroffen buiten het projectgebied. Dit betreft één nestlocatie in de woning van Fliertseweg 9 en twee nestlocaties in de

woning van Fliertseweg 14. Rondom de nestlocaties bevindt zich essentieel groen, waar door de aanwezige individuen wordt gezocht naar voedsel en waar sociale interactie plaatsvindt. Diverse individuen zijn drinkend in de dakgoten van de woningen waargenomen. Er zijn geen individuen waargenomen die zandbaden namen, maar er is in de directe omgeving van de nestlocaties voldoende open grond aanwezig. Dit is vooral het geval in de omgeving van Fliertseweg 14, waar een kippenren met mogelijkheden voor zandbaden aanwezig is. Bij de nestlocaties van Fliertseweg 14 wordt door de aanwezige Huismussen meegegeten van voor de kippen aanwezig voer.

3.2 Vleermuizen

De inventarisaties naar vleermuizen in de kraamperiode van vleermuizen zijn uitgevoerd op 19 mei, 6 juni en 4 juli 2022. De inventarisatie zijn, in de paarperiode van vleermuizen, uitgevoerd op 22 augustus en 13 september 2022.

3.2.1 Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in de oude schaatsbaankantine. Ook zijn er geen verblijfplaatsen vastgesteld in bomen binnen het projectgebied.

Wel is er een verblijfplaats van één Gewone dwergvleermuis vastgesteld in de gepotdekselde gevel van de groepsaccommodatie. Gezien het één Gewone dwergvleermuis betrof, lijkt het aannemelijk dat dit een mannetje is. Het dier is tijdens één onderzoek vastgesteld, bij de daaropvolgende onderzoeken was het dier niet aanwezig.

3.2.2 Foerageergebieden

Tijdens het ochtendonderzoek in mei, werd er hoog boven de bosschage bij de groepsaccommodatie gefoerageerd door twee Tweekleurige vleermuizen. Bij de andere onderzoeken zijn deze dieren niet meer gehoord of gezien.

Er wordt verder alleen gefoerageerd door Gewone dwergvleermuis in het projectgebied en op de rand van het projectgebied. Boven het weiland foerageren er 4 tot 6 Gewone dwergvleermuizen, maar zij waren slecht gedurende korte tijd aanwezig en vlogen dan door. Langer dan een half uur aaneengesloten werd er niet gefoerageerd boven het weiland.

Er wordt gefoerageerd bij de tuin van de groepsaccommodatie door 3 tot 4 Gewone dwergvleermuizen. Ook hier geldt dat dit nooit langer dan een half uur aaneengesloten is waargenomen.

Er wordt gefoerageerd door een enkele Gewone dwergvleermuis op de vliegroute bij de bomenlaan. Hier zijn de dieren niet langer dan 10 minuten aan het foerageren voor ze verder vliegen.

3.2.3 Vliegroutes

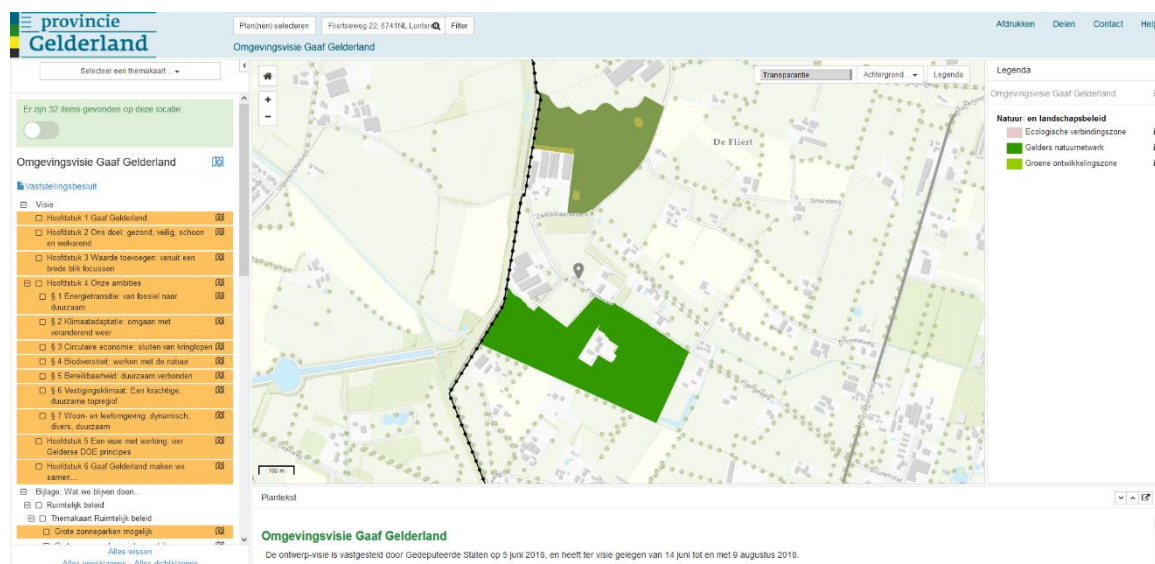
Langs de bomenlaan aan de Fliertseweg is een vliegroute vastgesteld van Gewone dwergvleermuis. De vliegroute wordt gebruikt door 5 tot 7 Gewone dwergvleermuizen.

Deze dieren hebben geen verblijfplaats in het projectgebied zelf. Ruim een half uur na zonsondergang en voor zonsopkomst vliegen zij voorbij. Een enkele keer wordt er dan kortstondig gefoerageerd op de rand van het projectgebied, door een enkel dier.

3.3 Gelders Natuurnetwerk

Het projectgebied grenst aan delen van het GNN (Figuur 11).

Figuur 11 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000 gebieden en Natuur Netwerk Gelderland (Provincie Gelderland, z.d.).

Het GNN is opgedeeld in 184 deelgebieden. Het projectgebied grenst aan delen van het GNN die behoren tot deelgebied 81, Gelderse Vallei. Dit deelgebied bestaat grofweg uit het buitengebied van Wageningen, Ede, Lunteren en Barneveld. Voor deelgebied Gelderse Vallei zijn diverse kernkwaliteiten omschreven:

- Samenhang in bosjes, natuur, landschapselementen, schraallandjes en beken in een gordel langs de westrand van de Veluwe: intensief bewoond dekzand- en kampenlandschap;
- Deels onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe;
- Verbindingen langs de Barneveldse Beek en de Lunterse Beek voor o.a. Das, amfibieën en reptielen, vissen;
- Leefgebied Das;
- Waardevolle enges tussen de dorpen en steden en het bos: Lunterse Eng, Doesburger Buurt en Wageningse Eng;
- Plaatselijk natte elementen en kwel;
- Cultuurhistorische waarden van o.m. oude ontginningen en boerderijen;
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir;
- Plaatselijk nog rust, ruimte, donkerte;
- Ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater.

Daarnaast zijn diverse ontwikkeldoelen vastgesteld binnen dit deelgebied van GNN en Groene Ontwikkelzone:

- Ontwikkeling ecologische verbinding Esvelder Beek - Barneveldse Beek: singels, graslanden, plas-drasbermen en moeraszones, aansluitend op het omringende landschap;
- Ontwikkeling ecologische verbinding Lunterse Beek: singels, graslanden, poelen, plas-drasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken;
- Vermindering barrièrewerking A30, N310, N304, N224, N781, N225, N800, N801, N802 en N805;
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden;
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën;
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen;
- Ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schrale) graslanden.

Binnen de delen die direct grenzen aan het projectgebied komen de volgende beschermde soorten of soorten met jaarrond beschermde nesten voor (NDFF Verspreidingsatlas, z.d.):

- Gewone dwergvleermuis;
- Poelkikker;
- Boomvalk;
- Buizerd;
- Gierzwaluw;
- Huismus;
- Ooievaar;
- Sperwer.

In de volgende paragrafen wordt de voorgenomen ontwikkeling getoetst aan iedere kernkwaliteit en ontwikkeldoel.

3.3.1 Kernkwaliteiten

In de volgende alinea's wordt de voorgenomen ontwikkeling getoetst aan iedere kernkwaliteit.

Samenhang in bosjes, natuur, landschapselementen, schraallandjes en beken in een gordel langs de westrand van de Veluwe: intensief bewoond dekzand- en kampenlandschap

Het projectgebied en de aangrenzende GNN gebieden behoren niet tot de westrand van de Veluwe. Er is hierdoor geen sprake van effecten ten aanzien van deze kernkwaliteit.

Deels onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe

Alleen een oostelijk deel van deelgebied Gelderse Vallei is onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe. Het projectgebied bevindt zich op minstens 4 kilometer afstand van de begrenzing van Nationaal Landschap Veluwe. Er is hierdoor geen sprake van effecten ten aanzien van deze kernkwaliteit.

Verbindingen langs de Barneveldse Beek en de Lunterse Beek voor o.a. Das, amfibieën en reptielen, vissen

De delen van het GNN, grenzend aan het projectgebied zijn niet gelegen langs de Barneveldse of Lunterse Beek. De Lunterse Beek bevindt zich op circa 650 meter ten noorden van het aan de noordzijde van het projectgebied grenzende GNN gebied. Ten westen van het projectgebied loopt een ecologische verbindingszone met waterlopen die in verbinding staan met de Lunterse Beek en Veenderbeek. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen invloed op deze waterlopen, waardoor geen sprake is van effecten ten aanzien van deze kernkwaliteit.

Leefgebied Das

Das komt voor in de omgeving van het projectgebied en de aangrenzende GNN gebieden. De soort is echter niet waargenomen binnen deze gebieden zelf. Das kan het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Burchten binnen het projectgebied en de naastgelegen GNN gebieden zijn uitgesloten, door het ontbreken van voldoende reliëf en beschutting.

Door de aanleg van lijnvormige en kleine landschapselementen binnen het projectgebied zal het projectgebied aantrekkelijker worden voor Das om zich binnen te verplaatsen en te foerageren. Das is actief tussen zonsondergang en zonsopkomst. In deze periode is de menselijke activiteit binnen het projectgebied gering.

Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit. Deze zal eerder worden versterkt.

Waardevolle engen tussen de dorpen en steden en het bos: Lunterse Eng, Doesburger Buurt en Wageningse Eng

Het projectgebied en de aangrenzende GNN gebieden bevinden zich niet in de directe omgeving van waardevolle engen. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit kunnen worden uitgesloten.

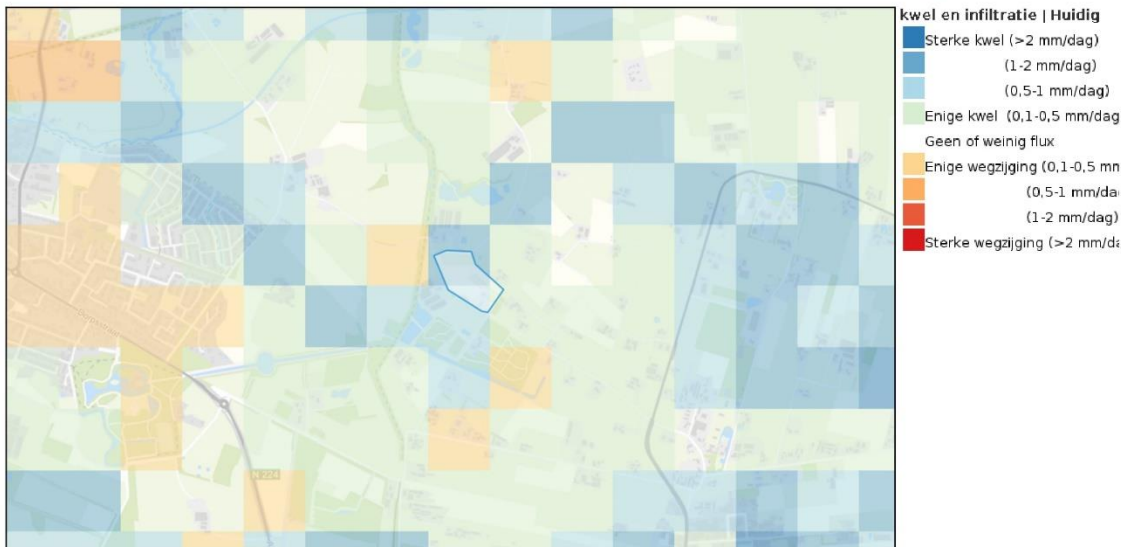
Plaatselijk natte elementen en kwel

Ter hoogte van het projectgebied is sprake van kwel (Figuur 12). In de aangrenzende GNN delen zijn natte elementen aanwezig in de vorm van waterpartijen en waterlopen, waaronder een deel van de Veenderbeek. Natte elementen, zoals vennen en beken, kunnen een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Verschillende soorten zijn in één of meerdere stadia van hun leven afhankelijk van water, bijvoorbeeld amfibieën, libellen of Waterspitsmuis. Kwelwater trekt door de specifieke eigenschappen, arm aan nutriënten en rijk aan mineralen, bijzondere soorten en levensgemeenschappen aan.

Er vinden geen ontwikkelingen plaats die de aanwezige waterlopen en -partijen negatief beïnvloeden. In de voorgenomen ontwikkeling is een verlaging ten behoeve van waterberging voorzien. Hierdoor is het mogelijk dat ter plaatse kwelwater aan de oppervlakte komt en omstandigheden ontstaan voor bijzondere soorten en levensgemeenschappen. De voorgenomen ontwikkeling levert daarmee een positieve bijdrage aan deze kernkwaliteit, doordat een potentie in het gebied zal worden benut.

Kwel en infiltratie Fliertseweg Lunteren

Figuur 12 Kwel en infiltratie ter hoogte van projectgebied en de directe omgeving. (Klimaat-effectatlas, z.d.)

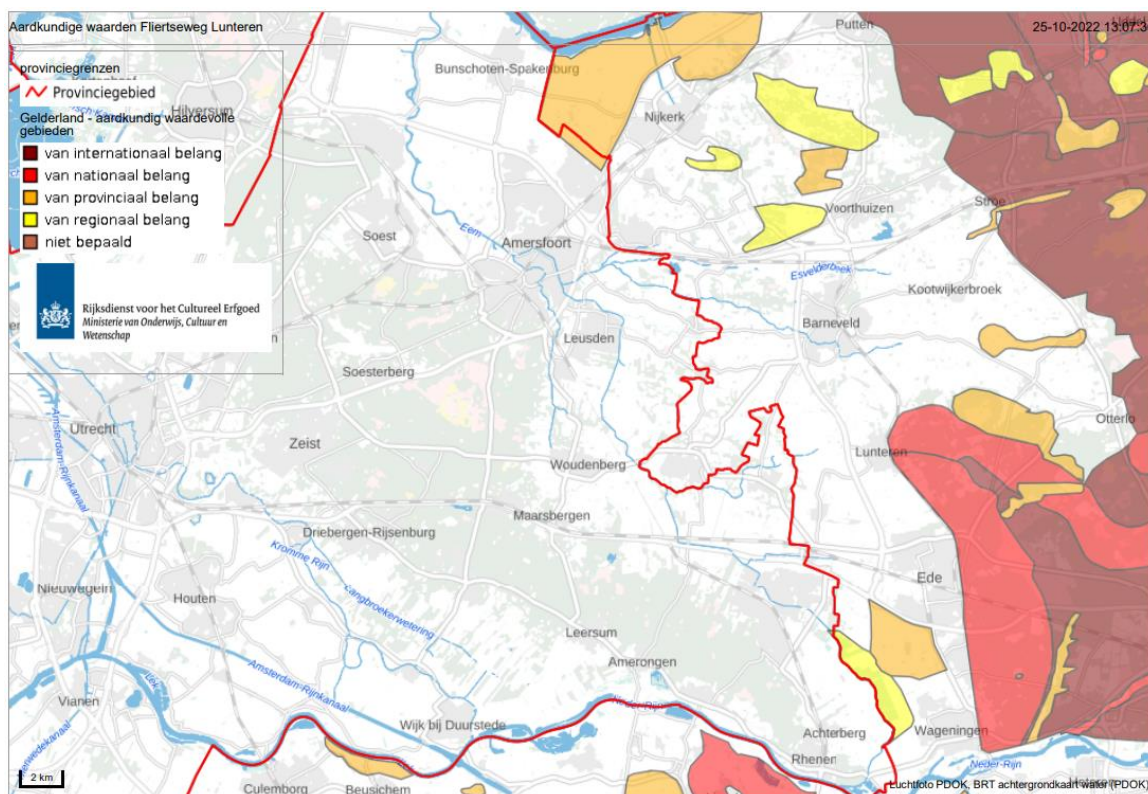
Cultuurhistorische waarden van o.m. oude ontginningen en boerderijen

In de voorgenomen ontwikkeling worden oude laanbeplantingen in ere hersteld. Hiermee wordt een positieve bijdrage geleverd aan deze kernkwaliteit. Deze oude laanbeplantingen kunnen naast de cultuurhistorische waarde die zij vertegenwoordigen, ook een grote ecologische waarde hebben. Op termijn kunnen deze bomen nestgelegenheid bieden aan vogels of verblijfplaatsen van vleermuizen herbergen. De lijnvormige structuur zorgt er daarnaast voor dat soorten zich hierlangs kunnen verplaatsen, bijvoorbeeld vleermuizen die zich verplaatsen tussen verblijfplaats en foerageergebied.

Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir

Op basis van de bureaustudie en veldbezoeken zijn geen andere abiotische waarden te verwachten dan de eerder besproken kwel (Figuur 13). Ten aanzien van kwel levert de voorgenomen ontwikkeling een positieve bijdrage. De ontwikkeling heeft geen invloed op het grondwaterreservoir.

Figuur 13 Overzicht van aardkundige waarden in omgeving projectgebied. (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, z.d.)

Plaatselijk nog rust, ruimte, donkerte

De voorgenomen ontwikkeling betreft een kleinschalige accommodatie met herbergfunctie. Ten opzichte van het huidige gebruik van de omgeving zal dit niet leiden tot aantasting van deze kernkwaliteit. Het projectgebied is reeds in gebruik als zorglocatie en is deels omringd door agrarische bedrijfswoningen en bijbehorende percelen.

Ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater

De voorgenomen ontwikkeling van de realisatie van een herbergier levert een positieve bijdrage aan de ecosysteemdienst recreatie. De landschappelijke inpassing zorgt ervoor dat de ecosysteemdienst rust gewaarborgd blijft. Er zijn geen effecten ten aanzien van de ecosysteemdienst drinkwater.

3.3.2 Ontwikkeldoelen

In de volgende alinea's wordt de voorgenomen ontwikkeling getoetst aan ieder ontwikkeldoel.

Ontwikkeling ecologische verbinding Esvelder Beek - Barneveldse Beek: singels, graslanden, plas-drasbermen en moeraszones, aansluitend op het omringende landschap

Het projectgebied en de aangrenzende GNN gebiedsdelen zijn niet gelegen in de omgeving van de Esvelder Beek en Barneveldse Beek. Dit ontwikkeldoel is hierdoor niet van toepassing.

Ontwikkeling ecologische verbinding Lunterse Beek: singels, graslanden, poelen, plasdrasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken

Het projectgebied en de aangrenzende GNN gebiedsdelen grenzen niet direct aan de Lunterse Beek. Dit ontwikkeldoel is hierdoor niet van toepassing.

Vermindering barrièrewerking A30, N310, N304, N224, N781, N225, N800, N801, N802 en N805

Het projectgebied en de aangrenzende GNN gebiedsdelen worden niet doorsneden door één van deze wegen. Dit ontwikkeldoel is hierdoor niet van toepassing.

Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden

Er wordt een bosschage geroid ter grootte van 1,3 are binnen het projectgebied. De jonge aanplant in het te rooien bosschage herbergt geen bijzondere natuurwaarden of leefgebied voor beschermde of Rode Lijst soorten. Hiervoor in de plaats worden diverse oude laanbeplantingen in ere hersteld en solitaire bomen, struweel en een kleine boomgaard geplaatst. Deze dragen bij aan het ontstaan van meerdere overgangen. Er zijn geen negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling ten aanzien van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën

Binnen het projectgebied wordt een verlaging ten behoeve van waterberging aangebracht (Figuur 9). Deze verlaging kan tijdelijk of permanent waterhoudend zijn en dienen als voortplantingswater voor amfibieën. Het aan te brengen struweel langs de nieuwe waterloop, die eveneens als voortplantingswater dienst kan doen, aan de oostzijde van het projectgebied kan als landhabitat dienen voor reptielen en amfibieën. De voorgenomen ontwikkeling draagt hiermee bij aan dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

Er worden diverse oude laanbeplantingen in ere hersteld en een kleine boomgaard geplaatst. De voorgenomen ontwikkeling draagt hiermee bij aan dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schr)le graslanden

Het projectgebied en de aangrenzende GNN gebiedsdelen zijn niet gelegen langs de Veluwe. Dit ontwikkeldoel is hierdoor niet van toepassing.

3.3.3 Natuurwaarden

Door de voorgenomen ontwikkeling worden de aanwezige natuurwaarden binnen de aan het projectgebied grenzende GNN gebieden niet aangetast. Er zijn geen negatieve effecten op beschermde soorten, de omschreven kernkwaliteiten en de omschreven ontwikkeldoelen. Er vindt door de voorgenomen ontwikkeling geen versnippering of oppervlakteverlies van leefgebied van flora en fauna plaats. De voorgenomen ontwikkeling draagt op verschillende punten zelfs bij aan de kernkwaliteiten, de ontwikkeldoelen en het stimuleren van biodiversiteit in het algemeen.

4. Conclusies en advies

Vanuit de resultaten volgen in dit hoofdstuk de conclusies en adviezen.

4.1 Conclusies

Om vast te kunnen stellen of Huismus en vleermuizen voorkomen in het projectgebied, is nader soortspecifiek onderzoek uitgevoerd. Daarnaast zijn de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde natuur onderzocht. Aan de hand van dat onderzoek kan er bepaald worden of er mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn en kunnen de volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

- *Maken Huismus en vleermuizen gebruik van het projectgebied?*
- *Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van Huismus en vleermuizen?*
- *Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de aanwezige natuurwaarden binnen het Gelders Natuurnetwerk?*
- *Is de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk vanuit de Wet natuurbescherming (2017)?*

Maken Huismus en vleermuizen gebruik van het projectgebied?

Huisumus maakt geen gebruik van het projectgebied. De dichtstbijzijnde populaties bevinden zich buiten het projectgebied, ter hoogte van Fliertseweg 9 en Fliertseweg 14. Alle activiteiten beperken zich tot de percelen, behorende bij deze adressen. Vleermuizen maken gebruik van het projectgebied om kortstondig te foerageren, er loopt een vliegroute aan de rand van het projectgebied en er is één zomerverblijfplaats van één Gewone dwergvleermuis vastgesteld in de groepsaccommodatie.

Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van Huismus en vleermuizen?

Door de afwezigheid van Huismus binnen het projectgebied is er geen sprake van negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van deze soort. De voorgenomen ruimtelijke ingreep heeft geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen. De zomerverblijfplaats van één Gewone dwergvleermuis blijft behouden en ondervindt geen hinder van de voorgenomen werkzaamheden. De foerageergebieden blijven behouden en worden zelfs versterkt in kwaliteit. De bomenlaan langs het projectgebied blijft behouden waardoor ook de vliegroute intact blijft.

Heeft de uitvoering van de gewenste ruimtelijke ingreep een negatief effect op de aanwezige natuurwaarden binnen het Gelders Natuurnetwerk?

Er zijn geen negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige natuurwaarden binnen het Gelders Natuurnetwerk. Op diverse onderdelen worden de kernkwaliteiten, ontwikkeldoelen en natuurwaarden zelfs versterkt.

Is de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk vanuit de Wet natuurbescherming (2017)?

Voor zowel beschermde gebieden, Huismus als vleermuizen geldt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling vanuit de Wet natuurbescherming mogelijk is zonder in overtreding te raken. Wel moet er gewerkt worden met in achtneming van de algemeen geldende zorgplicht voor flora en fauna.

4.2 Advies

Het is niet noodzakelijk om mitigerende en/of compenserende maatregelen te treffen ten aanzien van beschermde gebieden, Huismus en vleermuizen. Om deze soorten in de toekomst een plaats te bieden kunnen bijvoorbeeld inbouwkasten of vogelvides in de nieuwbouw worden opgenomen.

4.3 Zorgplicht

Onderstaande maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zijn altijd geldend:

- Vanuit de Zorgplicht is het een eis om voorzichtig te handelen met alle voorkomende flora en fauna;
- Indien, ondanks zorgvuldig handelen, er schade lijkt te ontstaan aan beschermde flora en fauna, wordt er direct contact opgenomen met een ter zake deskundige ecooloog;
- Om bodem bewonende dieren de mogelijkheid te geven een nieuw leefgebied te vinden, wordt er gefaseerd gewerkt bij de verwijdering van vegetatie, stobben en bodemmateriaal;
- Dieren krijgen de rust en kans om zich te verplaatsen, indien zij worden aangetroffen tijdens werkzaamheden;
- In verband met vleermuizen worden werkzaamheden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn om verstoring te voorkomen zoals: UV-vrije verlichting, beperkte hoogte lichtmasten, convergerende en naar beneden gerichte verlichting en geen sterk bundellicht;
- Vestiging van Rugstreeppad voorkomen door puinhopen te verwijderen, rijsporen en plasvorming te voorkomen. Daarnaast is het mogelijk een scherm in te graven rondom het plangebied. Deze dient 10 cm te worden ingegraven en verder bovengronds een hoogte van 50 cm te hebben;
- Er wordt rekening gehouden met broedvogels en het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 augustus. Werkzaamheden worden gestart voor of na het broedseizoen. Ook buiten deze datumgrenzen dient men alert te zijn op de aanwezigheid van broedende vogels.

Literatuur

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Huismus*. Utrecht: BIJ12.

Klimaat-effectatlas. (z.d.). Opgeroepen op oktober 25, 2022, van Website van Klimaat-effectatlas:
<https://www.klimaat-effectatlas.nl/nl/>

NDFF Verspreidingsatlas. (z.d.). *NDFF Uitvoerportaal*. Opgeroepen op oktober 11, 2022, van
<https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

Provincie Gelderland. (z.d.). *Omgevingsvisie Gelderland*. Opgeroepen op oktober 11, 2022, van
https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/NL.IMRO.9925.SVOmgvisieGG-vst1?s=SACMXDpiAXu_MkWERkE5BD2DwAh7A

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. (z.d.). *Webviewer van Aardkundige Waarden*. Opgeroepen op oktober 25, 2022, van <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Aardkundigewaarden#>

Rijksoverheid. (2017, januari 1). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op oktober 11, 2022, van
<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2018-07-01>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus. (2021). *Vleermuisprotocol 2021*. Odijk: Netwerk Groene Bureaus. Opgeroepen op februari 22, 2021, van <https://www.vleermuisprotocol.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Welmers Burg Stedenbouw. (2021). *Bestaande situatie Fliertseweg*. Gorinchem: Welmers Burg Stedenbouw.

Welmers Burg Stedenbouw. (2021, juli 29). *Inpassingsplan Fliertseweg*. Gorinchem: Welmers Burg Stedenbouw.

Bijlage 1: Omstandigheden tijdens veldbezoeken

Datum en tijd	Weer	Onderzochte soorten	Samenvatting
23-04-2022 7.30-9.30 uur	9 °C 2 Bft Helder en zonnig 0 mm neerslag	Huismus	Geen nestlocaties vastgesteld binnen projectgebied. Geen activiteit van Huismus binnen projectgebied. Dichtstbijzijnde populatie Huismus ter hoogte van Fliertseweg 9 en Fliertseweg 14.
14-05-2022 6.50-8.50 uur	9 °C 1 Bft Licht bewolkt 0 mm neerslag	Huismus	Geen nestlocaties of activiteit van Huismus vastgesteld binnen projectgebied. Dichtstbijzijnde activiteit Huismus ter hoogte van Fliertseweg 9 en Fliertseweg 14.
19-05-2022 03.10-05.41 uur	18 °C 2 Bft OZO Bewolkt 0 mm neerslag Om 5.28 uur begon het licht te regenen 0,1 mm neerslag.	Vleermuis	Gewone dwergvleermuis (4) foeragerend boven weiland, tuin bij de groepsaccommodatie (3) en kortdurend bij bomenlaan (2). Hoog foeragerend Tweekleurige vleermuis (2) gedurende een half uur. Verblijfplaats Gewone dwergvleermuis (1) in linkerhoek gepotdekselde kopgevel van groepsaccommodatie aan de zijde van het woonhuis.
09-06-2022 21.50-00.15	15 °C 2 Bft WZW Onbewolkt 0 mm neerslag	Vleermuis	Geen verblijfplaatsen aangetroffen in het projectgebied. Gewone dwergvleermuis (3) foerageert bij groepsaccommodatie bij tuin en boven weiland (4). Vliegroute van 6 Gewone dwergvleermuizen bij de bomenlaan. Geen andere soorten gezien of gehoord.
04-07-2022 21.55-00.20	15 °C 2 Bft WNW Onbewolkt	Vleermuis	Geen verblijfplaatsen aangetroffen in het projectgebied.

	0 mm neerslag		Gewone dwergvleermuis (2) foerageert bij groepsaccommodatie bij tuin en boven weiland (6). Vliegroute van 7 Gewone dwergvleermuizen bij de bomenlaan. Overvliegende Laatvlieger.
22-08-2022 21.47-23.47 uur	18,6 °C 1 Bft OZO Onbewolkt 0 mm neerslag	Vleermuis	Eén overvliegende Rosse vleermuis vanuit de bosschages aan de achterzijde van het projectgebied. Bomenlaan wordt gebruikt als vliegroute van Gewone dwergvleermuizen. Geen verblijfplaatsen vastgesteld
13-09-2022 23.00-01.00 uur	15,4 °C 1 Bft NNW Bewolkt 0 mm neerslag	Vleermuis	Kortdurend één foeragerende Gewone dwergvleermuis bij de bomenlaan net buiten het projectgebied. Geen verblijfplaatsen vastgesteld. Bomenlaan wordt gebruikt als vliegroute van Gewone dwergvleermuizen.

